תקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001 [1]

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 7(ג) ו-(ד) ו-51 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970, (להלן - הפקודה), ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. בתקנות אלה -

"ביטוח" - ביטוח רכב מנועי לפי דרישות הפקודה;

"ביטוח שיורי" - ביטוח משתמש ברכב מנועי שלא השיג כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל מבטח;

"בעל ענין" ו"שליטה" - כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

"הסכם הביטוח" - ההסכם שבין כל מבטח לבין הפול כפי שהיה ערב תחילתו של חוק ביטוח רכב מנועי (הוראת שעה), התשנ"ז-1996, על נספחיו, בשינויים שהוכנסו בו מכוח הוראות חוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת הסדרים לתקופת מעבר והוראות לענין אבנר), התשנ"ז-1997, לרבות הגדלת שיעור האחריות מכוחו ל-100% החל ביום 1 בינואר 2003;

"הפול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב שליד איגוד חברות הביטוח בישראל, שניהל לפני תחילתן של תקנות אלה את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל מבטח;

"הרשות המוסמכת" - המפקח על הביטוח שמונה לפי סעיף 2 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981;

"מאגר המידע", "מפעיל", "עלות הסיכון הטהור", "תכנית לסיווג סיכונים" - כמשמעותם בתקנות מאגר מידע;

"מבטח" - כמשמעותו בפקודה;

"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה או מדד אחר שיחליף אותו;

"מחוז" - כאמור בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם;

"מנהל ההסדר" - תאגיד שנוסד או מונה, בהתאם לתקנה 3, כמנהל הסדר הביטוח השיורי לפי תקנות אלה;

"נושא משרה" ו"דירקטור חיצוני" - כהגדרתם בחוק החברות, התשנ"ט-1999;

"סוכן" - כמשמעותו בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981;

"קבוצת סיכון" - קבוצת מבוטחים שלה מאפיינים דומים של סיכוני ביטוח בהתאם לסיווג שנקבע בתכנית לסיווג סיכונים;

"רבעון" - תקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום האחרון של החודשים מרס, יוני, ספטמבר ודצמבר של כל שנה;

"תקנות מאגר מידע" - תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"א-2001;

הסדר ביטוח שיורי

2. (א) הסדר לביטוח שיורי יתבסס על ביטוח משותף של כל המבטחים בענף בהתאם להסכם הביטוח כשינויו בתקנות אלה ולפי הוראותיהן.

(ב) מנהל ההסדר ימכור בשם המבטחים כיסוי לביטוח רכב מנועי לכל בעל רכב הפונה אליו, ולשם כך יפעיל משרד אחד בכל מחוז, או יותר לפי הוראת הרשות המוסמכת; לענין זה, "משרד" - לרבות באמצעות סוכן ובהתאם להסכם בין מנהל ההסדר לבין הסוכן, שאישרה הרשות מראש.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב), יכול שביטוח אופנועים במסגרת הסדר ביטוח שיורי, ייקשר במישרין על ידי מבטח או סוכניו, ובלבד שיחולו עליו הוראות הסכם הביטוח ותעריפי הביטוח לפי תקנות אלה לכל דבר וענין.

(ד) ביקשו המבטחים לשנות את הסכם הביטוח או כל הוראה מהוראותיו, יגישו לרשות המוסמכת, באמצעות מנהל ההסדר, בקשה לענין זה; המבטחים לא ינהיגו שינוי בהסכם האמור אלא אם כן אושר בידי הרשות המוסמכת ובתנאים שהתנתה.

(ה) ישיבות דירקטוריון מנהל ההסדר או מוסדותיו שבהם משתתפים מבטחים או נציגיהם, לרבות לשם קבלת החלטה על בקשה כאמור בתקנת משנה (ד), יקוימו בכפוף לכללים אלה:

(1) הישיבה תתנהל על פי סדר יום קבוע מראש ולא יידון נושא שאינו נכלל בסדר היום;

---

[1] ק"ת 6111, התשס"א (21.6.2001), עמ' 873.

תיקון: ק"ת 6259, התשס"ג (24.8.2003), עמ' 1005.

(2) ינוהל ויישמר פרוטוקול מפורט, בכתב, של הדיון לתקופה שלא תפחת מ-10 שנים;

(3) בין משתתפי הישיבה לא יועבר מידע עסקי כללי או פרטני, שאיננו נוגע ישירות לפעילות הביטוח השיורי, לרבות מידע על תעריפי ביטוח והוצאות אחרות, תכניות עסקיות כלליות או פרטניות, בסיסי נתונים, מידע על לקוחות;

(4) הישיבה תנוהל בפיקוח עורך דין חיצוני שיהיה אחראי לקיום הכללים המפורטים בפסקאות (1) עד (3); נוכחות עורך הדין אין בה כדי לגרוע מאחריות המשתתפים בישיבה לפי כל דין; בפסקה זו, "עורך דין חיצוני" - עורך דין שאינו בעל ענין, נושא משרה או עובד של מבטח.

מנהל ההסדר

3. (א) המבטחים ייסדו, באישור הרשות המוסמכת, תאגיד שינהל את הסדר הביטוח השיורי לרבות החשבונות וההתחשבנויות של הביטוח המשותף בהתאם להסכם הביטוח; דירקטוריון מנהל ההסדר ימנה לא יותר מ-6 דירקטורים שמתוכם שניים לפחות יהיו דירקטורים חיצוניים.

(ב) לא ייסדו המבטחים תאגיד כאמור בתקנת משנה (א) עד למועד שאישרה הרשות המוסמכת, ישמש כמנהל ההסדר תאגיד שמינתה לענין זה, הרשות המוסמכת.

(ג) מונה מנהל ההסדר בידי הרשות המוסמכת כאמור בתקנת משנה (ב), יהיה מנהל ההסדר כאמור רשאי לגבות את הוצאותיו בהתאם להוראות הסכם הביטוח, בתוספת דמי ניהול שתורה עליהם הרשות המוסמכת, בשיעור שלא יעלה על 1.5% מדמי הביטוח שנגבו בביטוח השיורי.

(ד) עם צוות הניהול של מנהל ההסדר, נושאי משרה או עובדים בו למעט דירקטורים כאמור בתקנת משנה (א), לא יימנו מי שהם בעלי ענין, נושאי משרה או עובדים של מבטח או של תאגיד בשליטת מבטח.

(ה) מנהל ההסדר ינהל גם את הביטוח המשותף שנוהל על ידי הפול לפני תחילתן של תקנות אלה.

פיקוח

4. (א) מנהל ההסדר ייצג את המבטחים כלפי המבוטחים שביטח בהתאם להוראות כל דין החל על מבטח לענין ביטוח רכב מנועי, לרבות הוראות הרשות המוסמכת למבטחים.

(ב) מנהל ההסדר יכין ויעביר לרשות המוסמכת דוחות כספיים שישקפו את הפעילות הכספית של הסדר הביטוח השיורי לפי תקנות אלה, בהתאם לכללי החשבונאות והדיווח ובמועדים החלים על מבטח בענף ביטוח רכב מנועי, בשינויים המחויבים.

(ג) הרשות המוסמכת רשאית למנות אדם לערוך ביקורת אצל מנהל ההסדר והיא רשאית להטיל את הוצאות הביקורת על מנהל ההסדר.

(ד) הרשות המוסמכת או מי שהסמיכה לכך, רשאים לדרוש ממנהל ההסדר ומכל דירקטור או נושא משרה בו, למסור כל ידיעה ומסמך הנוגעים לפעולת הסדר הביטוח השיורי, לרבות דינים וחשבונות סטטיסטיים ואקטואריים, ולהראות להם כל פנקס, חשבון, תעודה או מסמך אחר שברשותו הנוגעים לפעולתו.

(ה) לא יגלה אדם ידיעה או מסמך שנמסרו לו לפי תקנה זו, אלא אם כן ראתה הרשות המוסמכת צורך בכך לענין הליכים פלילים.

מנגנון לקביעת תעריף הביטוח השיורי והצמדה

5. תעריפי הביטוח השיורי ייקבעו בהתאם למנגנון כמפורט להלן:

(1) תעריף הסיכון הבסיסי יהיה סכום השווה להערכת עלות הסיכון הטהור בשוק החופשי, בתוספת שלא תפחת מ-25%, ובלבד שהחל ביום כ' בטבת התשס"ה (1 בינואר 2005), לא יעלה מרכיב ההעמסה הצפוי בשל ניסיון התביעות בביטוח השיורי שיקבע המפעיל במסגרת דוח עלות הסיכון הטהור, על 8 אחוזים מעלות הסיכון הטהור בענף; לענין זה, "עלות סיכון טהור בשוק החופשי" - עלות הסיכון הטהור, על פי דוח מאגר המידע, לקבוצת סיכון דומה המבוטחת באופן ישיר אצל מבטח;

(2) על תעריף הסיכון הבסיסי ייווספו סכומים כמפורט להלן:

(א) סכום לכיסוי הוצאות מינהל, עמלות ותקבולים אחרים בשיעור שתורה עליו הרשות המוסמכת ושלא יעלה על 16.55 אחוזים מעלות הסיכון הטהור בשוק החופשי לשנת 2003, ו-16.25 אחוזים לשנת 2004 ואילך;

(ב) סכום ההשתתפות במימון הקרן לפי צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן), התשל"ז-1977 ;

(ג) דמי בולים לפי חוק מס הבולים על מסמכים, התשכ"א-1961.

(3) תעריפי הסיכון הבסיסי, וכן הסכומים לפי תקנות 6 עד 8, יהיו צמודים למדד, וישתנו ב-1 בכל חודש (להלן - יום השינוי) החל בחודש פברואר 2003, לפי שיעור השינוי של המדד שפורסם לחודש אוקטובר 2002, עד המדד שפורסם לחודש השלישי שלפני יום השינוי.

(4) הרשות המוסמכת רשאית, בהסתמך על דוח מאגר המידע לשנות את שיעור התוספת הנזכרת בפסקה (1), לכלל המבוטחים או לקבוצת סיכון מסוימת.

מועדי תשלום וביטוח לתקופה קצרה משנה

6. (א) תעריף הביטוח השיורי ישולם במלואו עד מועד תחילת הביטוח, ואולם אם הוציא מנהל ההסדר כתב כיסוי זמני כמשמעותו בסעיף 10 לפקודה, ישולם עד מועד תחילת הביטוח סכום בהתאם לתקנת משנה (ב); סכום זה יהיה נוסף על תעריף הביטוח השנתי שישולם עד מועד הנפקת הפוליסה.

(ב) תעריף הסיכון הבסיסי לתקופה הקצרה משנה יהיה, לפי הענין, כמפורט להלן :

(1) בעד תקופה של עד שבעה ימים - 5% מתעריף הסיכון הבסיסי השנתי ;

(2) בעד תקופה העולה על שבעה ימים - 5% מתעריף הסיכון הבסיסי השנתי בצירוף 0.3% מתעריף הסיכון הבסיסי השנתי בעד כל יום החל ביום השמיני ;

(3) בכל מקרה לא יפחת תעריף הביטוח השיורי, לתקופה קצרה משנה, מ-80 שקלים חדשים.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב), רכב זר הנכנס לישראל על פי היתר כדין לתקופה מוגבלת שאינה עולה על שלושה ימים, יחול עליו תעריף ביטוח יחסי (Rata-Pro) מתוך תעריף הסיכון הבסיסי השנתי המלא לפי תקנות אלה, בהתאם לתקופת שהיית הרכב בישראל לפי ההיתר, בתוספת 20 שקלים חדשים.

ביטוח רכב מושבת

(תיקון התשס"ג)

7. (א) הוצאה פוליסה לתקופה העולה על 30 ימים והשימוש ברכב אינו כולל נהיגה כלשהי במשך תקופה רצופה העולה על 30 ימים, ותעודת הביטוח הוחזרה למנהל ההסדר - יהיה תעריף הביטוח 40 שקלים חדשים לרכב אחד לחודש אחד, אך לא פחות מ-80 שקלים חדשים.

(ב) הוצאה פוליסה על שימוש ברכב הנמצא במפעלי ייצור או הרכבה או במחסני ערובה והשימוש בו אינו כולל נהיגה כלשהי - יהיה תעריף הביטוח השנתי 160 שקלים חדשים לרכב אחד.

תעודה חליפית

8. הוצאות מינהל בשל הוצאת תעודת ביטוח חליפית, לרבות הוצאת תעודת ביטוח בשל רכב מוחלף - יהיו 40 שקלים חדשים.

פרסום תעריף הביטוח השיורי

9. הרשות המוסמכת תפרסם למבטחים ולציבור, באמצעות המפעיל, את תעריפי הביטוח השיורי או שינויים בהם, בדרך שתבטיח את זמינות המידע, לרבות באמצעות האינטרנט, ובלבד שהתעריף הקובע לענין זה יהיה זה המפורט בדוח שיכין המפעיל מאושר בידי הרשות המוסמכת, שיהיה פתוח לעיון הציבור במשרדיה.

תחילה ותחולה

10. (א) תחילתן של תקנות 1 עד 4 ביום ח' בניסן התשס"א (1 באפריל 2001), ואולם לא יועמד אדם לדין בגין הפרת הוראה מהוראות התקנות האמורות שנעשתה לפני יום פרסומן.

(ב) תחילתן של תקנות 5 עד 9 ביום כ"ז בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003), תעריפי הביטוח השיורי שלפיהן יחולו על כל חוזה ביטוח רכב מנועי שייכנס לתוקף ביום כ"ז בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003) ואילך.

הוראת מעבר

11. על אף האמור בתקנות אלה, רשאי הפול להמשיך לנהל את הסדר הביטוח השיורי עד ליום י"ב באלול התשס"א (31 באוגוסט 2001) ויחולו עליו הוראות תקנות 1 עד 4, בשינויים המחויבים, כאילו היה מנהל ההסדר.

כ״א בסיון התשס״א (6 ביוני 2001)

סילבן שלום
שר האוצר